

OPINIONS

Nº 51 - Any 2013

MONTSERRAT

Fa pocs dies vaig visitar Montserrat juntament amb els cantaires que formen el cor parroquial de Boldú (poble de l'Urgell), a qui anomeno afectuosament "la meva gent".

L'autocar va ser el mitjà de transport per desplaçar-nos fins al peu de la muntanya i el cremallera va fer la resta. Tot pujant i ben asseguts, vam poder gaudir de les impressionants vistes que es divisen fins arribar a la plaça que dona al Santuari.

Feia un fred que pelava però, teníem el cor calent i il·lusionat per veure La Moreneta.

Vam creuar la plaça, tapats amb gorres, guants i bufandes que no deixaven entreveure ni el nas ni les orelles i, tot i que anàvem amb pas decidit, no me'n vaig poder estar de mirar de reüll a Sant Josep de Calasanç, (després explicaré el perquè).

Tot el recinte exterior estava esplèndid com sempre, molt cuidat i amb una gran pulcritud i, a l'interior, la temperatura era l'adient per contrarestar el fred que feia a fora.

Faltava un quart per les onze (hora que se celebra la missa conventual), però, vam entrar a l'església per poder ocupar el primer banc i, poder gaudir d'una bona visualització de la litúrgia que es realitzaria en breus moments.

Mentre esperàvem, ens vam fixar en els sostres i parets plens de pintures amb referències a moments bíblics on predomina el gris, el blau cel, l'ocre i el daurat en tons suaus sense cap estridència de color, exceptuant els baixos de l'ara i la Creu que hi ha sobre l'altar, on la policromia viva dels esmalts destaca sobre la resta. Llums majestuoses barrejades amb altres més modernes però adequades al lloc i, els setials dels monjos situats a banda i banda de l'altar, fets amb fusta fosca i repujada que fan l'efecte de petits trons.

Malgrat la riquesa i magnificència del lloc, invita al recolliment i a la pregària.

A l'hora prevista els monjos es van fer presents en processó fins l'altar i, cadascú, va ocupar l'indret que li pertocava. Acte seguit, va començar la missa conventual i vam poder fruit del so de l'orgue (impressionant) tocat amb mestria per la persona encarregada de fer anar els registres amb les mans i lliscar els dits per damunt dels teclats, pitjant alhora, amb els peus, les notes que formaven part de la partitura que interpretava en aquell moment, delectant a qui ens agrada participar en els cants i escoltar la sonoritat provinent d'un instrument tan ple de força.

Acabada la litúrgia, els monjos es van retirar de la mateixa manera com havien entrat: amb disciplina i parsimònia.

Però, a nosaltres, ens quedava un desig per aconseguir:

Pujar al cambril per veure d'aprop la nostra patrona: ¡¡¡La Moreneta!!!

L'espera per pujar-hi s'ha de fer per l'exterior i, malgrat feia un aire gelat, vam aguantar estoicament el quart d'hora que faltava per poder dur a terme aquest desig.

A mida que ens acostàvem al cambril apreciàvem les petites ceràmiques esmaltades en molts colors en parets i sostres que, amb motius religiosos, formen un veritable tapís. Però, el que més ens va cridar l'atenció, va ser un quadre de l'alçada d'una persona representant a San Benet vestit amb l'hàbit de l'ordre benedictina, fet amb traçats lleugerament moderns i pintat en tonalitats negres i grisenques. Impactava la seva sobrietat sobre la resta.

Després de venerar la imatge de La Moreneta encara faltaven tres quarts d'hora perquè l'escolania cantés la Salve i el Virolai, temps que vam aprofitar per visitar el museu.

Uns minuts abans de la una, vam tornar a l'església per sentir els cants i, no va caldre que ens situéssim als primers bancs doncs l'acústica és molt bona i les veus se senten a la perfecció per tot arreu.

Vam parar molta atenció en com cantaven i, al sortir, comentàrem que no havíem sentit l'emoció d'altres vegades: potser degut a que les veus havien quedat mitigades per la força del so de l'orgue o, potser, perquè les nostres oïdes s'han acostumat a sentir orfeons, corals i cors molt bons, on grans veus, interpreten peces de música de tota mena.

En acabar el que era un dels motius de la nostra excursió i, mentre "la meva gent" comprava mel i mató o, prenien una infusió per fer passar el fred abans d'anar a fer un bon àpat en un poble de la Segarra, vaig aprofitar per tornar davant de Sant Josep de Calasanç i recordar...

[... Era una nena (de les d'abans) i estava interna a les Escolàpies d'Olesa de Montserrat.

La "Madre general" de l'Escola Pia femenina va disposar fer una trobada a Montserrat en la que era imprescindible que hi participessin tots el col·legis de Catalunya. El motiu tenia alguna cosa a veure amb Sant Josep de Calasanç patró de l'Escola Pia masculina i femenina i, per això, van acordar fer-la el 27 de novembre, dia que és commemorava la festivitat del sant.

La decisió presa es va comunicar a tots els col·legis amb pocs temps d'antelació cosa que va posar molt nervioses a les monges que, a corre-cuita, van fer brodar a mà, per religioses adoratrius (que es dedicaven a fer aquests menesters), la bandera que ens havia de representar.

La roba era de ras blanc fent aigües i, en el centre, hi havia l'anagrama del nom de Maria amb una corona al damunt, a sota, les paraules que es fan servir com lema de l'Escola Pia: "Pietat i Lletres". Hi havia més coses brodades, entre elles unes branques de llorer i unes claus grosses com les que pinten en la mà de Sant Pere i, en un recó, el que semblava la senyera ¿catalana?.

Totes érem presents quan les monges, plenes d'il·lusió, van obrir la caixa on hi havia la bandera (que era d'una bona grandària), però, al desplegar-la... es van quedar de pedra i, per si no havia estat suficient el desengany que varen tenir en veure-la, a la superiora li va agafar un rodament de cap i va caure. ¡¡Quines corredisses per anar a buscar "Aigua del Carmen" i poder-la retornar!!

El motiu de tant desassossec va ser que, en un extrem de la bandera hi havia recamat el que semblava l'escut de Catalunya, però... modificat... hi havia "quatre barres... i mitja".

En aquell temps, tot el que semblava podia ser un signe de catalanitat estava prohibit sota multa o presó (cosa que la brodadora havia tingut en compte i, per “si un cas”, havia afegit mitja barra més al nostre escut).

Les monges, desesperades, no sabien què fer, no hi havia temps per suprimir aquella part del brodat i no volien presentar-se a la trobada sense bandera i quedar com a “pobretes” davant tots els col·legis després que, la seva confecció, havia costat un munt de diners.

Reunides en consens, van ajornar resoldre el problema per després de la trobada i, per sortir del pas, van prendre una decisió que en aquell moment va semblar salomònica.

Les dues nenes que havien de portar la bandera: una, agafaria l’asta i, l’altra, faria visible el brodat estirant per l’altre extrem però... parant compte en que quedés amagat el lloc on hi havia (amb una lleugera modificació), el símbol d’un poble amb una cultura, una llengua i una senyera pròpies.

Els preparatius per l’esdeveniment van ser intensos: van haver de fer mans i mànigues per trobar un autocar econòmic i que, alhora, la combustió que el feia anar, no emetés gasos que és colaven per dins l’espai destinat als seients, cosa que a totes ens marejava profundament.

Cada dia, les monges, insistien en què calia dur l’uniforme de gala net i polit (blau marí amb plecs verticals, quatre per banda), en el qual no hi podia faltar cap detall: coll de piqué blanc bordejat amb una punteta i, en mig dels dos extrems del davant, un escut amb metall molt petit representant el nom de Maria (encara el guardo juntament amb el cinturó en el que la sivella tornava a ser el mateix escut però, més gran), guants blanc, mitjons i sabates marrons amb cordons i ben enllustrades i, en aquest cas, com una cosa extraordinària es va substituir la boina, també blau marí, per un vel blanc llarg fins la cintura que per damunt del cap anava molt arrissat, el qual, quedava subjecte per una goma elàstica i molt fina que passava per sota la cara.

Les nenes, comentaven entusiasmades que ho tenien tot apunt i que, els seus pares, havien abonat a les monges la despesa que ocasionava l’excursió.

Totes... menys jo. La meva mare no podia costejar cap dispendi extraordinari per minso que fos i, com altres vegades, la meva personeta havia de suportar les diferències que empraven les monges quan hi havia diners per entremig. Plena d’impotència i desencís vaig plorar molt pensant que, una vegada més, es cometia una gran injustícia.

*Però... “el meu àngel de la guarda”, en aquest cas encarnat en qui sempre ha estat defensora de la gent humil “**la meva mongeta**”, en veure la tristor que m’ocasionava tot plegat i, sense demanar permís a la superiora, el cap vespre abans de l’excursió va anar a trobar la mare d’una de les nenes i li va explicar el perquè jo no hi podia anar.*

La bona dona, en un acte ple de compassió i generositat, es va fer càrrec del dispendi que ocasionava la meva assistència a l’esdeveniment, però... encara quedava un assumpte molt important per resoldre... el “vel”.

Les botigues eren tancades i no es podia anar a comprar un tros de tul per fer-lo. Amb ganes de complaure i com a solució d’urgència, se li va ocórrer que ella tenia una cortina blanca a la cambra de bany feta a ganxet on hi havia unes flors en relleu del mateix punt que potser podia servir.

¡¡l tant que va servir!! La Mercedes Usón va anar a Montserrat amb la cortina de bany al cap col·locada sense cap arrisso i agafada per davant amb uns clips de color negre. Com que la seva mida era més aviat petita, per sota, sortien dues precioses cues acabades amb tirabuixons que m’arribaven a la cintura.

El meu cap semblava un “florero” i ben segur a més d’una se li va escapar el riure per sota el nas, però... que importava... em vaig sentir feliç, alegre i sense cap complex. Per una vegada havia pogut acomplir un somni gràcies al bon cor d’una persona.

No recordo els detalls de la festa, però sí, la mirada intensa que, en varies ocasions, una senyora em va dirigir durant la trobada. Sempre he pensat que devia ser la mestressa i proveïdora d’aquell “vel” tan original.

Aquesta va ser la primera vegada que vaig anar a Montserrat i, cada vegada que hi torno, em planto davant de Sant Josep de Calasanç i rememorant aquest fet un petit somriure reconforta el meu esperit.]

De tornada, la boira no ens va deixar gaudir del paisatge i a mig camí vam parar a fer el gran dinar on no hi va faltar de res: aperitiu, primer i segon plat, postres, cafè o infusió i una copeta de conyac o un xarrupet d’algun licor per qui va pensar l’hi aniria bé per el “fred” que hauria de passar des de la porta del restaurant fins l’autocar... “que era davant”.

Vam tornar a pujar a l’autocar l... cap a casa.

L’excursió va ser molt gratificant però, el millor, fou la gran germanor exterioritzada amb cants i acudits una mica picants i pujats de to que van ser causants d’alguna riallada.

Una opinió personal

Hi ha qui diu que no es bo mirar enrere, que s’ha de mirar endavant.

Quan llegeixo o escolto algun comentari d’aquest tipus penso que, qui el fa, ho fa amb un rerefons ple de coragre perquè no té bons records o potser perquè ha passat per la vida sense sentir emocions o, aquestes, han estat negatives.

Particularment no sóc tan taxativa, més aviat diria que... depèn...

¿Per què no s’ha de poder reviure bons moments viscuts intensament...?

Aquelles reunions familiars, sobre tot en èpoques nadalenques, on no hi faltava ningú i on predominava la xerrameca i l’alegria, on cadascú tenia un munt de coses per comentar i donar opinions sobre d’esdeveniments familiars, socials, polítics i d’altres.

O, l’entusiasme que sentíem abans d’assistir al concert d’un grup que tocaven i cantaven cançons que ens agradaven i, durant el mateix, la satisfacció que ens produïa corejar o picar de mans al ritme de la partitura que executaven. Permetia al menys durant aquella estona, deixar de banda els problemes que teníem fora d’aquell recinte.

O, el primer petó d’adolescent, fet pel noi que ens agradava i rebut d’esquitllada sense malícia, fent veure que no el volíem...

O, aquell bes intens i llarg que varem fer amb amor i passió, ocasionant-nos un plaer fins aleshores desconegut.

O, aquells moments de sexualitat carregats de delit i encegament, correspostos per qui era el motiu del nostre desig...

¡¡¡Tants fets... que recordar-los, encara ens fan somriure!!! ¿Per què no podem tornar a fer-los presents en el moment que necessitem omplir el buit que dóna la solitud quan aquesta s'entossudeix a fer-nos companyia?

Del passat, només cal tenir presents els bons records i deixar els dolents en un racó del bagul que guarda les nostres vivències. Existeixen sí i no els podem treure de la nostra ment, però la seva remembrança no hauria de posar-nos de mal humor i amargar-nos, hauríem de pensar en ells només com anècdotes viscudes per les que, incondicionalment, vam haver de passar.

Una filosofia molt particular però que, m'ha servit en infinitat d'ocasions.

En quant a Montserrat, cor de l'espiritualitat per uns i, símbol polític per altres, crec que, a part del que representa per als catalans, és un lloc on gent d'altres indrets també sap trobar refugi, descans i consol a les seves penúries.

Particularment, m'indueix al recolliment i m'invita a fer una introspecció, a esbrinar com es va desenvolupant la meua vida, quines són les coses que m'omplen, les que em fan patir, les que desitjaria, quines hauria d'esmenar i no puc o... no vull, i quines he aconseguit acceptar (no superar) a costa d'un gran sacrifici... Després, si s'escau, fer un possible replantejament íntim.

Sempre he admirat la vida conventual de Montserrat, la pulcritud, l'ordre, la dedicació a la pregària, a les lletres, a la música i als cants... Ben segur que, si el meu destí hagués estat ser un home, "hagués provat" si seguir la Regla de San Benet m'omplia el suficient com per emmotllar-me a una comunitat tan gran i, alhora, observar uns vots que no deuen ser fàcils de complir.

De jove, em va passar pel cap encaminar la meua vida cap a un convent, potser degut a tants anys d'haver viscut en un d'ells, o potser perquè sempre m'agrada't la "llibertat" que dóna la soledat, però... sabent que, a prop, si vull, tinc companyia.

Vaig haver de fer una gran reflexió mesurant pros i contres i, finalment, la meua decisió va ser que, les ganes de ser mare prevalien sobre qualsevol altra cosa i, aquest desig, va apartar per sempre, aquella possible vocació que havia sorgit en una època en que el meu coneixement del "món" era inexistent, doncs, a part de les companyes, només havia estat voltada d'hàbits i sotanes que inculcaven, a totes hores, una manera de pensar i fer, com una condició "sine qua non" si volies salvar la teua ànima.

Tornant al dia d'avui i, fent cas omís de qui pensa no s'ha de reviure moments del passat perquè perjudica el present i pot arribar a condicionar el futur...

¡¡Que bonic és tenir records i rememorar-los de quan en quan!!

En aquest cas, els va causar un succés tan senzill com va ser una excursió.

*Però, ¡compte!, no va ser una excursió qualsevol... vam anar a ¡¡¡ **MONTSERRAT** !!!*

Aprofito l'avinentsa que m'ofereix escriure aquestes Opinions, per desitjar a qui les llegeix, el mateix que vull per la gent que ocupa la totalitat del meu cor.

Que el nou any sigui ple de treball, salut, amor i pau interior, i que, durant aquests tres-cents seixanta cinc dies, al menys en algun d'ells, podeu gaudir de la felicitat que dóna haver realitzat aquell desig... molt íntim... que gardeu en un recó del vostre cor.

Mª Mercè Usón